

PGS Yvonne Fredriksson, David Henley och Henrik Pelling på besök i en skola i Gaza.

David Henley och Henrik Pelling skriver om sin senaste resa till Gaza

”Sjukhusen kan knappt tillhandahålla något annat än akutvård”

Vi har alltid njutit av våra resor till Gaza. Men även om en promenad på stranden och ett dopp i havet som start på arbetsdagen givetvis är trevligt, är det människorna som är det egentliga dragplåstret. De är vänliga och positiva, klagar aldrig, inte ens när de berättar om vilka svårigheter de ställs inför.

Numera har allt detta förändrats radikalt genom belägringen av Gaza. En lång rad kollektiva bestraffningar vilka omfattar en begränsning av tillgången på el, vatten och import av varor – nu även bränsle – har fått samhället att stanna. Tranporter kan inte längre genomföras, varken till lands eller till sjöss. Små fabriker och familjeföretag har slutat fungera till följd av bristen på nödvändiga råvaror. Sjukhusen kan knappt tillhandahålla något annat än akutvård. Som om detta inte vore nog genomför Israel militära operationer. Rehabiliteringssjukhuset El Wafa i Gaza City har beskjutits av israeliska pansarvagnar och artilleri vilket resulterat i mycket svåra skador på sjukhuset. Lägg ihop dessa omständigheter och du kan bilda dig en uppfattning om mardrömstillvaron för 1,5 miljoner Gazabor.

Vi besökte nyligen Gaza för att delta i en workshop med Gaza Community Mental Health Programme (GCMHP) angående deras utvecklig och roll i samhället, samt för att besöka deras olika aktiviteter riktade till barn. Utöver de stora bidragsgivarna och medlemmarna i GCMHP deltog representanter för världshälsoorganisationen (WHO) och det palestinska hälsoministeriet i workshoppen.

Palestinagrupperna i Sverige har stött GCMHP i cirka 17 år, först genom tränings- och utbildningsinsatser av undertecknade, och sedan 12 år tillbaka även med ekonomiskt stöd från Sida. Idag är PGS, genom Sida, en av de största givarna till GCMHP och en viktig medlem av det konsortium som stöder projektet. En workshop med konsortiet och GCMHP skulle ha ägt rum förra sommaren i Alexandria i Egypten. Tyvärr var den tvungen att ställas in eftersom gränsen till Gaza stängdes till följd av de interna konflikterna. Under våren flyttades workshoppen till Jeriko men återigen stängdes gränsen för palestinier, varför den flyttades till Gaza.

De senaste åren har det inte varit lätt att ta sig in i Gaza. Inte ens utländsk personal och diplomater har kunnat ta sig in utan problem. För palestinier är det mycket ovanligt att de överhuvudtaget får ett tillstånd. Dessa tillstånd måste sökas minst en vecka i förväg och trots detta kan det ta timmar att ta sig igenom de byråkratiska processerna vid gränsstationen Eretz, som byggts för att kunna hantera 20 000 gränsövergångar dagligen men vi tvivlar på att de släpper in fler än ett hundratal personer på ett dygn. Det är mycket svårt

Det finns två kampanjer mot belägringen av Gaza som är värda att titta på:
www.end-gaza-siege.ps
www.freegaza.ps.

Foto: David Henley

Bil som drivs av hushållsgas

Foto: David Henley

Dr Eyad Sarraj som är ordförande för GCMHP

att genomföra ett endagars besök i Gaza eftersom tidsåtgången vid gränsövergången ligger mellan 5-8 timmar. Man undrar hur mycket av dessa åtgärder som är medvetna sätt att försvåra tillgången till Gaza. För oss är timmarna vid gränsen bara förlorad tid, medan 125 Gazabor har förlorat sina liv i väntan på tillstånd att passera gränsstationen för att komma till sjukhus och andra vårdinrättningar på Västbanken och i Israel. När vi väl släpptes in i Gaza fick vi åka i bilar som drevs av hushållsgas. Denna modifiering gör det möjligt att driva motorfordon trots att det saknas bensin.

Workshopen öppnades av doktor Ahmad Tawahina generaldirektör för GCMHP. Han målade upp en mörk bild av situationen i Gaza. Belägringen har resulterat i en fullkomlig kollaps av hela det civila samhället. För tillfället livnär 80 procent av befolkningen med humanitärt bistånd och dessutom har israeliska militära angrepp skördat hundratals civila dödsoffer, varav en fjärdedel barn, samt ytterligare hundratals tillfångatagna och fängslade. Doktor Eyad Sarraj, ordförande för GCMHP, fortsatte introduktionen genom att redogöra för de fyra D:en. Deprivation (ingenting finns tillgängligt), Despair (de vet inte vad som kommer att hända), Dependency (beroende av välgörenhet och gåvor) och Disintegration (hela samhället är oskyddat och självcentrerat med nya brottsvågor och brist på moral). "Den första intifadans stenkastande ungdomar är idag den andra intifadans självmordsbombare, och vi vet ännu inte hur vi kommer att beskriva nästa generation." I denna omgivning är GCMHP ett centrum för hopp och stöd.

” Vi har besökt Gaza många gånger men detta besök påverkade oss på ett nytt sätt”

Resten av workshopen kom sedan att handla om det arbete som GCMHP bedriver inom ramen för barnprogrammet, projektet för stärkande av kvinnors roll i samhället, programmet för mänskliga rättigheter samt GCMHP:s utbildningsprogram och forskningsavdelning. Här kunde vi bilda oss en uppfattning om det fantastiska arbete som utförs av GCMHP, trots den utsatta situationen.

För att GCMHP skall kunna nå ut till en så stor del av samhället som möjligt med mycket begränsade resurser, har organisationen genomgått viktiga förändringar. Från att tidigare varit serviceinriktade, har de blivit mer av en kunskapsbaserad organisation som arbetar genom strategiska partners. Metoden att utbilda icke professionella för att utföra behandlingar, är en hörnsten i GCMHP:s arbete. Detta påminner om så kallad 'samhällsbaserad rehabiliteringsstrategi' (Community Based Rehabilitation Strategy - CBR), vilken har använts i låginkomstländer för funktionshindrade människor. De fåtal som är professionella ansvarar för att utbilda nätverket, som sedan utför behandlingar i vardagssituationer.

Inom barnprogrammet, vilket är fokus för PGS arbete, bedrivs arbetet i skolor i samarbete med utbildningsministeriet och därmed skollärare, kuratorer och föräldrar. Mentalhjälp- och vårdarbete med funktionshindrade barn bedrivs genom handikapporganisationer i Gaza. Primärhälsovården är en

Ungdomar ur medlingsprogrammet mot våld och mobbing

Foto: Yvonne Fredriksson

Gaza

annan strategisk partner för en hel del barn med mentala problem. Kunskap och färdighet överförs till nätverket -- Strategiska Partner -- vilka sedan utför behandlingar själva. Utöver detta fortsätter GCMHP att tillhandahålla särskilda tjänster, till exempel individuell terapi för barn med mera komplicerade problem.

Kampanjer för ökad samhällskänedom rörande mentalvård för barn är också en viktig del av arbetet. Dessa bedrivs genom TV- och radioprogram, i nyhetsartiklar och offentliga föreläsningar. GCMHP arbetar också aktivt med lobbying. Genom sitt samarbete med den israeliska organisationen Läkare för mänskliga rättigheter kunde man protestera inför Israels högsta domstol mot det militära bruket av ljudbomber. Användandet av ljudbomber förbjöds inte av domstolen men har ändå upphört över Gaza.

GCMHP:s utbildningsprogram är ett tvåårigt program som har tränat cirka 160 mentalvårdare vilka alla arbetar inom mentalvården på Gazaremsan. Utbildningsprogrammet har fått stöd från sju universitet runt om i världen t.ex. i Tel Aviv-universitetet i Israel, Oslo universitet i Norge, i San Francisco universitetet i USA samt det islamiska universitetet i Gaza. Utbildningen är unik och WHO försöker återskapa en liknande utbildning på Västbanken. I dessa dagar är det tyvärr mycket få internationella experter som reser till Gaza.

GCMHP:s forskningsavdelning är också mycket kompetent och produktiv. Deras handlingsbaserade forskning har bidragit till att staka ut den framtida utvecklingen för GCMHP.

Forskningsavdelningen har dessutom dokumenterat situationen för människorna i Gaza. Deras rapporter håller hög

Ungdomar ur medlingsprogrammet mot våld och mobbing
Foto: Yvonne Fredriksson

kvalité och har publicerats i de bästa vetenskapliga tidskrifterna vilket åskådliggjort situationen i Gaza för det internationella forskarsamfundet. Numera är forskningen inriktad på att utvärdera effektiviteten av behandlingsmetoderna.

Workshopen varade i tre dagar. Resten av tiden besökte vi de aktiviteter som barnprogrammet driver. Vi blev mycket imponerade av medlingsprojektet som drivs i skolor för att minska våld och mobbning genom att studenter medlar vid konflikter. Vi besökte en skola med cirka 1 300 elever från första till nionde klass, både pojkar och flickor, som använde denna metod. En grupp bestående av 36 studenter hade fått lära sig metoder för medling och problemlösning av GCMHP.

VISIT GAZA

VISIT GAZA, HAVE AN UNFORGETTABLE EXPERIENCE-SEA, SUN AND FUN. NO TRAFFIC CONGESTION OR FACTORIES PUMPING OUT POLLUTANTS, TRAVEL WITH A PICTURESQUE DONKEY AND CART, LIKE THE OLD DAYS.

EASILY AVAILABLE HOTEL ROOMS WITH A TOUCH OF THE MIDDLE EAST. DINNER BY CANDLE LIGHT. EAT EXOTIC FISH EXPORTED FROM ISRAEL. DAILY 'SOUND AND LIGHT' SHOWS FOR YOUR ENTERTAINMENT.

Ibland blir det till att ta till svart humor för att hantera den förfärliga situationen som nu råder i Gaza. Här i form av en reseanons författad av David Henley under senaste besöket.

Efter sex månader hade elevernas arbete kraftigt reducerat våld och mobbning som tidigare var vanligt förekommande på skolan. Detta var ett tydligt framsteg för GCMHP:s första strategiska mål i arbetet med barn: ”att bidra till att skapa en omgivning utan våld där barnen kan komma i åtnjutande av en hälsosam psykologisk utveckling och där deras rätt att leva i fred säkras.”

Det är tydligt att GCMHP har haft en viktig inverkan på samhället och hjälpt till att minska stigmatiseringen av människor med mentala problem. De har gjort en viktig insats genom att visa på sambandet mellan mental hälsa och mänskliga rättigheter och genom att arbeta med de mest utsatta grupperna i samhället, barn, kvinnor och före detta fångar. Det är uppenbart att problem med mental hälsa beror på samspelet mellan biologi och miljö. Idag är det fattigdomen och våldet i Gaza som skapar en grogrund för mentala hälsoproblem. GCMHP arbetar både förebyggande och med behandling för att lindra några av dessa problem. De är unika i Palestina och i hela Mellanöstern. PGS bör känna sig stolta över att kunna stödja och samarbeta med denna engagerade och kompetenta organisation.

Konsekvenserna av belägringen av Gaza har dock lett till stora begränsningar i GCMHP:s arbete. Personal och vårdgivare har ofta svårt att ta sig till samhällscenter, andra organisationer eller patienternas hem. De kan många gånger vare sig hålla möten eller de utbildningar som behövs i verksamheten. Vissa

dagar kan personalen inte ens ta sig till sina arbetsplatser till följd av bränslebristen.

Vi avslutade vår veckolånga vistelse i Gaza med en lång promenad med doktor Eyad Sarraj längs med stranden klockan sju på morgonen och åt grillad fisk till frukost. Eyad hälsades glatt av vänner som inte sett honom på hans vanliga morgonpromenader den senaste tiden, till följd av hans sjukdom. Vi talade om allt under vår promenad, om personalfrågor men mest om Gaza. Eyad uttryckte farhågor om att nuvarande situation och händelser bara var ett förspel till en fördrivning av alla palestinier från Gaza.

Vi tog oss tillbaka till Eretz i en gasdriven bil. Eftersom vi inte hade förväntat oss något annat blev vi inte upprörda över att behöva genomgå fyra timmar av kontroll, visitering och förhör vid gränsstationen. Vi har besökt Gaza många gånger men detta besök påverkade oss på ett nytt sätt. Ett fängelseghetto har skapats för en halv miljon människor. Det råder en sorts massparalysering av hela tjänstesektorn för befolkningen i Gaza som inkluderar ekonomisk aktivitet, hälsovård och utbildning. Det är svårt att föreställa sig vem som skall kunna ingripa för att förändra denna tragiska situation.

David Henley, Barnneurolog
Henrik Pelling, Barnpsykiatriker
Akademiska barnsjukhuset Uppsala, Sverige

Därför lever hoppet om fred!

Välkommen till Sjöviks folkhögskola

Stöd till det civila samhället är nödvändigt i den långvariga och djupgående konflikt som är vardagsliv för palestinier och israeler. Vi erbjuder här ett seminarium för den som vill lära sig mer om den aktuella situationen. Judar och palestinier i Sverige deltar. Inbjudna gäster från Mellanöstern delar med sig av sina erfarenheter.

Seminarieprogrammet kommer att styras av aktiviteter även från deltagarna. Idéverkstäder, mediareflektioner, intressestationer och aktuell tankesmedja varvas med intressanta föredrag.

De medverkande är palestinier och israeler från området, men även kända svenska aktivister och debattörer, bl a Combatants for Peace.

Tid

Vi startar på nationaldagen fredag 6 juni kl 15.00 och avslutar söndag 8 juni kl 15.30.

Pris och anmälan

Konferensen kostar 700 kr per person i dubbelrum. Enkelrum kostar 100 kr extra per natt. Barn 6-15 år i föräldrars rum 450 kr, under 6 år gratis. Hyra av lakan kostar 50 kr. Utan logi 370 kr per person.

Anmälan sker genom inbetalning till Sjöviks bankgiro 233-5875 eller pg 91224-6. Ange "MÖ-seminarium", namn, adress, e-mail, antal personer och eventuell vegetarisk kost. Anmälan kan också göra till seminarium.sjovik@folkbildning.net

Information

Mer information kan du få på tel 0226 - 678 00. Du kan också läsa mer på www.sjovik.eu

Varmt välkommen!